

Додаток
до рішення тридцять сьомої сесії
Полтавської міської ради сьомого
скликання
від 21 жовтня 2020 року

**Програма
поводження з твердими побутовими відходами у
м. Полтава на 2021-2025 роки**

Полтава -2020

ЗМІСТ

I.	Паспорт Програми.....	3
II.	Вступ.....	4
III.	Загальна характеристика міста та аналіз існуючого стану сфери поводження з ТПВ.....	6
IV.	Мета Програми.....	17
V.	Обґрунтування напрямків розвитку сфери поводження з ТПВ та основних заходів Програми.....	18
VI.	Фінансове забезпечення програми.....	26
VII.	Контроль за ходом виконання програми.....	26
VIII.	Очікувані результати виконання програми.....	27
IX.	Звітність про хід виконання програми.....	27

1. ПАСПОРТ

Програми поводження з твердими побутовими відходами у місті Полтава
на період 2021-2025 роки

1.	Ініціатор розроблення програми	Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Полтавської міської ради
2.	Назва, дата і номер розпорядчого документа органу виконавчої влади	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про відходи», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про благоустрій населених пунктів», «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», Постанова КМУ від 04.03.2004 року № 265 «Про затвердження Програми поводження з ТПВ»
3.	Розробник Програми	Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Полтавської міської ради
4.	Співрозробники Програми	Громадська організація «Суспільний проект «ЕКОЛТАВА» КАТП -1628
5.	Відповідальний виконавець Програми	Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Полтавської міської ради
6.	Учасники Програми	Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету, Управління освіти і науки, Управління капітального будівництва, Інспекція по контролю за благоустроєм, екологічним та санітарним станом міста, КАТП-1628, суб'єкти господарювання незалежно від форми власності
7.	Термін реалізації програми	2021 -2025р.р.
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього	221,053 тис. грн.

II. Вступ

Протягом останнього десятиріччя в Україні продовжується прогресуюче накопичення відходів, не є винятком і місто Полтава. Заходи, які вживаються для запобігання утворенню відходів недостатні, що загрожує не тільки поглибленням екологічної кризи, а й загостренням соціально-економічної ситуації в цілому. Звідси – необхідність подальшого удосконалення і розвитку всієї правової, нормативно-методичної та економічної системи поводження з відходами, з урахуванням вітчизняного та світового досвіду.

Тверді побутові відходи (надалі – ТПВ) тверді відходи сфери споживання, які утворюються у процесі життєдіяльності людини у житлових будинках, закладах соціально-культурного побуту, громадських, навчальних, лікувальних, торговельних та інших закладах (харчові відходи, макулатура, скло, метали, пластмаси, полімерні матеріали тощо).

Особливістю ТПВ є те, що вони є змішаними, тобто сумішню компонентів. Поділ на окремі складові частини компонентів ТПВ називається морфологічним складом. Змішування ТПВ відбувається на стадії їх утворення, зберігання, перевезення та захоронення. Це призводить до утворення шкідливих хімічних сполук, що забруднюють атмосферне повітря та ґрунтові води.

Проблеми у сфері поводження з побутовими відходами потребують невідкладного вирішення за умови фінансування заходів на місцевому та державному рівнях.

Практичний досвід поводження з ТПВ європейських країн свідчить про те, що необхідно впроваджувати комплексну систему збирання та перероблення ТПВ, яка забезпечує використання відходів як вторинної сировини згідно вимог екологічної безпеки. Це дозволить менше захоронювати відходи на сміттєзвалищах і полігонах та розвивати потужності з комплексної переробки відходів з використанням вторинних ресурсів, залучаючи їх у виробничий обіг.

Місто у сучасних умовах зіткнулось із труднощами, які стосуються поводження з ТПВ, основними з яких є:

- зміна морфології ТПВ зі збільшенням частки компонентів, які не піддаються процесам біологічного розкладання;
- низька інноваційно-інвестиційна активність суб'єктів господарської діяльності у сфері поводження з ТПВ;
- низький рівень участі мешканців у сфері поводження з ТПВ, що знижує рівень роздільного збору відходів;
- недостатнє охоплення власників житлових будинків приватної забудови послугою на вивіз ТПВ;
- попадання у контейнери для ТПВ небезпечних та специфічних відходів.

Програма поводження з твердими побутовими відходами в м. Полтава на 2021-2025 роки (надалі – Програма) – це комплекс взаємопов'язаних та узгоджених у часі заходів: організаційних, технологічних, технічних,

ресурсозберігаючих, екологічних, санітарно-гігієнічних, фінансово-економічних, соціальних, інформаційних, освітньо - виховних тощо, спрямованих на розв'язання проблем у сфері поводження з ТПВ, та напрями діяльності, спрямовані на запобігання утворенню ТПВ: їх збирання, транспортування, зберігання, оброблення, сортування, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення.

Програму розроблено з урахуванням основних законодавчих актів, що діють у сфері поводження з відходами в Україні, та директив ЄС, а саме Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про відходи», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про співробітництво територіальних громад», «Про житлово-комунальні послуги», «Про благоустрій населених пунктів», Постанов Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів», від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм», від 03.08.1998 № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів», від 03.08.1998 № 1217 «Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів», від 01.11.1999 № 2034 «Про затвердження Порядку ведення державного обліку та паспортизації відходів», Розпоряджень Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р «Про схвалення Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», від 03.01.2013 № 22-р «Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми поводження з відходами на 2013-2020 роки», Наказів Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.11.2017 № 310 «Про затвердження Типових правил благоустрою території населеного пункту», від 01.12.2010 № 435 «Про затвердження Правил експлуатації полігонів побутових відходів», Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173, Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 № 145, ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основи проектування», Земельного кодексу України, водного кодексу України, Директиви 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 19.11.2008 «Про відходи та скасування окремих Директив», Директиви Ради 1999/31/ЄС від 26.04.1999 «Про захоронення відходів» зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) 1882/2003.

Основними завданнями Програми є створення системи поводження з твердими побутовими відходами, заснованої на нових технологіях для вирішення наявних проблем у короткостроковій перспективі та підготовки матеріальної, інформаційної і фінансової бази для управління ТПВ на території міста на довгострокову перспективу шляхом:

- повного охоплення мешканців міста та підприємств, установ, організацій послугами з поводження з побутовими відходами;
- приведення стану існуючих та улаштування нових контейнерних майданчиків відповідно до вимог ДСТУ-Н Б Б.2-7:213 «Настанова з улаштування контейнерних майданчиків» та « Державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць», затверджених Наказом Міністерство охорони здоров'я України від 17.03.2011 N 145;
- розширення зони охоплення контейнерним методом території міста Полтави та поновлення контейнерного господарства;
- зменшення частки відходів, що захоронюються на міському звалищі шляхом:
 - а) впровадження в місті Полтаві роздільного збору побутових відходів;
 - б) придбання та встановлення ліній для сортування побутових відходів.
- забезпечення якісного та безперебійного обслуговування населення міста у сфері поводження з відходами шляхом поновлення та поповнення парку сміттєзбиральної техніки комунального підприємства, задіяного у сфері поводження з побутовими відходами;
- участь у будівництві субрегіонального полігону твердих побутових відходів;
- удосконалення нормативно - методичного, організаційного, інформаційного забезпечення сфери поводження з твердими побутовими відходами;
- підвищення рівня екологічної освіти і культури населення.

Програма передбачає створення системи комплексного поводження з ТПВ та трансформацію відношення до побутових відходів на користь їх, як цінного ресурсу.

Комплексне поводження з відходами являє собою стратегічний підхід до управління твердими відходами, що охоплює всі джерела і всі аспекти, такі як: утворення, розділення, транспортування, сортування, оброблення, утилізація та видалення з акцентом на досягненні максимальної ефективності використання ресурсів.

III. Загальна характеристика міста та аналіз існуючого стану сфери поводження з ТПВ

Полтава – місто обласного підпорядкування, розташоване у східній частині Полтавщини на обох берегах річки Ворскли та є одним з найбільших промислових і культурних центрів Лівобережного Придніпров'я. Полтава лежить у межах великої Східноєвропейської рівнини, на рівнинному Полтавському плато і його крутому прирічковому схилі. В основі міста лежить частина Східноєвропейської платформи – Дніпровсько-Донецька западина з глибиною залягання фундаменту 12 км. Осадовий чохол фундаменту містить кам'яну сіль, яка залягає під містом на глибині 2 км, будівельні піски, лісовидні суглинки.

У західних околицях міста переважають темно-сірі лісові ґрунти та чорноземи, а в східних – дернові та лучні. Зелені насадження мають понад 1/5 площі міста. Є понад 30 об'єктів природно-заповідного фонду. У районі міста знаходяться кілька природніх невеликих озер та багато штучних водойм.

Природно-ресурсний потенціал, зручне економіко-географічне положення Полтави визначили спеціалізацію її підприємств на паливній, харчовій, легкій, деревообробній промисловості.

Рельєф міста в переважній більшості рівномірний, на відстані 1.5 км від річки Ворскли відмічається різкий спуск (правий берег Ворскли, на якому розташоване місто – крутіший, висота пагорбів доходить до 80-100 м відносно рівня річки).

Територія міста - 10381 га., з них під забудовою - 6601 га. Місто поділене на 3 райони: Шевченківський, Київський та Подільський. Загальна чисельність складає 284,8 тис. чол.

Житловий фонд м. Полтава нараховує 21371 житлових будинків, загальною площею 6597,1 тис.м², із них:

- 1766 житлових будинків територіальної громади м. Полтави;
- 238 житлових будинків відомчого підпорядкування;
- 141 житлових будинків колективної власності (ЖБК)
- 247 житлових будинків об'єднань співвласників багатоповерхових будинків (ОСББ);
- 18979 житлових будинків приватного сектору.

У місті функціонують промислові підприємства та підприємства переробки, побутового обслуговування населення, об'єкти торгівлі, тринадцять ринків, установи соціально-культурного призначення, державні установи, автостанції та два залізничних вокзали, які також є джерелом утворення твердих побутових відходів.

Санітарне очищення міста Полтави від побутових відходів здійснюється відповідно до вимог «Правил надання послуг з поводження з відходами», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 N 1070, Правил благоустрою міста Полтава, затверджених одинадцятю сесією Полтавської міської ради сьомого скликання від 16 червня 2017 року.

Схема поводження з ТПВ в місті Полтава.

Охоплення споживачів (утворювачів відходів) – 100%.

Послуги з поводження з відходами на усій території обласного центру надає Полтавське комунальне автотранспортне підприємство 1628 (надалі Полтавське КАТП-1628), підпорядковане управлінню житлово-комунального господарства виконавчого комітету Полтавської міської ради.

У місті Полтаві відповідно до Схеми санітарної очистки території міста Полтава впроваджена планово-регулярна система збору та вивезення ТПВ.

Послуги надаються на підставі договорів, які укладається між споживачами та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженого Постановою КМУ від 10.12.2008 №1070. Договір є обов'язковим згідно з вимогами ЗУ «Про відходи» та Правил благоустрою м. Полтава.

За інформацією Полтавського КАТП-1628 кількість укладених договорів у сфері поводження з відходами за 2018-2020 роки становить:

№ з/п	Найменування категорій	Кількість договорів		
		2018	2019	2020
1	ОСББ, ЖБК	204	209	207
2	КП ЖЕО №2 Полтавської міської ради	1	1	1
3	Відомчий житловий фонд	51	51	52
4	Міський приватний сектор	21950	21654	21244
5	Багатоквартирні будинки, де укладені індивідуальні договори	5920	7504	8173

	з власниками квартир			
6	Бюджетні установи та організації	201	198	194
7	Промислові підприємства	819	863	840
8	Комерційні структури, фізичні особи-підприємці	1901	2076	1986
	РАЗОМ	31047	32556	32697

Обсяг надання послуг з поводження з відходами розраховується на підставі норм, затвердженим органом місцевого самоврядування..

Норма - це кількісний показник споживання послуг з вивезення побутових відходів, які утворюються на одну розрахункову одиницю (на одного мешканця, одне місце в готелі, гуртожитку, перукарні та ін., 1 м² торгівельної та складської площі, вокзалів, автостоянок тощо) за одиницю часу.

Норми надання послуг з вивезення побутових відходів, надалі Норми, визначаються шляхом проведення вимірювання кількості побутових відходів, що утворюється за одиницю часу за двома джерелами їх утворення:

- житлові будинки (багатоквартирні та одноквартирні);
- підприємства, установи та організації невиробничої сфери.

Дані норми переглядаються один раз на п'ять років.

Розрахунок обсягів утворення твердих побутових відходів для населення та підприємств (установ) невиробничої сфери під час організації видалення відходів у м. Полтаві буде здійснюватись перевізником (переможцем конкурсу на визначення виконавця) на підставі норм, затверджених рішенням виконавчого комітету Полтавської міської ради «Про затвердження норм надання послуг з вивезення твердих побутових та великогабаритних відходів у м. Полтава на 2019-2023 роки» від 09.10.2019 № 217.

Цим рішенням для населення м. Полтави встановлено наступні норми утворення твердих побутових відходів (далі ТПВ):

1. Для населення, яке проживає в будинках, де ТПВ збираються у контейнери, (далі БПЖ)- 1,87 м³ на 1 людину в рік;
2. Для населення, яке проживає в будинках приватного житлового сектору (далі ПЖ) – 2,42 м³ на 1 людину на рік.

За попередніми розрахунками, враховуючи кількість укладених договорів на момент розробки програми та затверджені норми надання послуг з вивезення твердих побутових та великогабаритних відходів у м. Полтава на 2019-2023 роки, загальний обсяг утворення відходів по місту буде становити 832,8 тис. кубічних метрів.

За даними Міністерства фінансів України чисельність населення міста Полтави станом на 01 січня 2020 року становило 286 649 чол.

Враховуючи, що у приватному житловому секторі проживає близько 65 тис. чоловік, кількість мешканців багатоквартирних будинків становитиме 221,7 тис. осіб.

З вищенаведеної інформації річний обсяг утворення твердих побутових відходів населенням міста Полтави складе 572, 8 тис. м³. Іншими споживачами – 260 тис. м³, в тому числі бюджетними установами та організаціями прогнозується на рівні 96,2 тис.м³, іншими підприємствами та організаціями – 163,8 тис. м³.

Побутові відходи, які вивозяться на міське звалище, являють собою відходи з житлових будинків - харчові відходи, кімнатне та дворове сміття, скло, шкіра, гума, папір, метал, відходи від ремонту квартир, зола і шлак, великі предмети домашнього вжитку, побутові відходи торговельних підприємств та установ культурно-побутового призначення, відходи підприємств громадського харчування, відходи ринків, побутові відходи лікувальних установ, вуличне сміття, будівельні відходи.

В місті Полтаві застосовується контейнерний метод збирання відходів. На 665 контейнерних майданчиках розміщено близько 2000 контейнерів 1,1 л. для збирання відходів у змішаному стані. Крім того, використовуються звичайні контейнери ємністю 0,75 м³ в кількості 1067 штук, які належать підприємствам, установам, організаціям.

Велика кількість контейнерів 1,1 м³ через значний термін експлуатації (з 2007 року) та агресивне середовище має механічні та корозійні пошкодження, не відповідають технологічним, санітарно-епідеміологічним та екологічним вимогам, тому потребують поступового виведення з експлуатації та заміни.

Частково (близько 7% від усього обсягу утворення побутових відходів) застосовується по-квартирний метод, при якому побутові відходи завантажуються безпосередньо у смітєвоз мешканцями. Це стосується приватного житлового сектору, де через складний ландшафт, вузькі вулички та круті схили нема можливості застосувати контейнерний метод.

Відходи вивозяться щоденного без вихідних і святкових днів, тому термін їх тимчасового зберігання у контейнерах не перевищує 24 години.

Великогабаритні відходи складуються на контейнерних майданчиках або спеціально відведених місцях та вивозяться вантажним транспортом не рідше одного разу на тиждень згідно з графіком.

На до кінця 2020 року планується встановити 70 контейнерів (бункерів) для великогабаритного сміття ємністю 7 кубічних метри. Їх будуть обслуговувати порталні смітєвози АТ-2034 на шасі 4371N2.

Роздільне збирання відходів в місті Полтаві знаходиться на етапі впровадження.

На момент розробки програми Полтавське КАТП-1628 власними силами та за рахунок коштів міського бюджету переобладнало близько 300 контейнерів для роздільного збору відходів та розмістило їх на окремих контейнерних майданчиках. Для такого міста як Полтава з населенням близько 280 тис. мешканців, така кількість мізерна, тому є нагальна потреба у придбанні

спеціальних контейнерів для роздільного збору відходів для покриття ними максимальної кількості території міста.

Враховуючи людський фактор, частина ресурсоцінних компонентів попаде в контейнери для побутових відходів у змішаному стані.

Компоненти вторинної сировини, які потрапляють на сміттєзвалище у складі змішаних міських ТПВ є вологими і забрудненими, тому вони відбираються частково, а частково захоронюються разом з іншими компонентами ТПВ, і тому втрачаються, як вторинна сировина, перетворюючись на небезпечні забруднювачі природного середовища, особливо полімери.

До небезпечних відходів у складі твердих побутових відходів відносяться:

- ртутні лампи, термометри, тонометри;
- малі побутові хімічні джерела струму ємністю до 7 ампер-годин (побутові хімічні елементи живлення стандартних типорозмірів, що не перезаряджаються, у побуті – батарейки);
- перезаряджувальні побутові хімічні елементи живлення стандартних типорозмірів (акумулятори);
- акумулятори нестандартних типорозмірів, що використовуються в годинниках, у тому числі наручних, мобільних телефонах і смартфонах, кишенькових і портативних комп'ютерах, побутових радіостанціях, побутовій портативній фото- та відеоапаратурі, іграшках, інших побутових приладах;
- товари, що вміщують або забруднені органічними розчинниками, фарбами, лаками (фарби та лаки на водній основі, фарби та лаки на розчинниках), клеями, мастиками, смолами тощо;
- товари, що вміщують або забруднені органічними та неорганічними хімікатами (кислотами, лугами);
- товари побутової хімії;
- товари фармацевтичної промисловості та гігієнічні засоби тощо.

На момент розробки програми у місті Полтаві для забезпечення реалізації поводження з небезпечними відходами від населення у 2019 році за кошти міського бюджету м. Полтави здійснено закупівлю мікроавтобусу, на базі якого влаштовано мобільний пункт прийому «Екобус», який приймає від населення наступні види небезпечних відходів:

Види небезпечних відходів:

- люмінесцентні (ртутні) лампи;
- медичні термометри;
- батарейки та побутові акумулятори до 7 А/год.

Пересувний пункт прийому небезпечних відходів «Екобус».

Від населення зазначені вище види відходів приймаються на утилізацію безкоштовно та передаються підприємствам, які мають відповідну ліцензію на провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами.

Відшкодування витрат на утилізацію здійснюється за кошти міського бюджету.

Рішення щодо використання для збору небезпечних відходів, мобільного пункту прийому «Екобус» обґрунтоване такими чинниками:

- не потребує відведення окремих місць та його спеціального облаштування;
- є більш ефективним від стаціонарних контейнерів, оскільки завдяки своїй мобільності може обслужити значно більші території, а місця його стоянок можуть бути швидко змінені без додаткових затрат;
- прийому краще захищений від випадкового чи зловмисного пошкодження завдяки постійній присутності водія;
- не потребує оформлення значної кількості передбачених українським законодавством дозвільних документів, зокрема паспортів місць розміщення відходів, лімітів та дозволів на розміщення відходів тощо;
- приймання не потребує додаткового транспортного обслуговування, а також значно знижують ризик забруднення довкілля парами ртуті в результаті пошкодження ртутних ламп під час додаткового перевантаження;
- надалі може використовуватись для збору більш широкого спектру небезпечних відходів побутового походження.

Крім того, в школах міста встановлені контейнери для збору батарейок, побутових акумуляторів, які були придбані згідно проекту «Бюджет участі».

Контейнери в закладах міста для збору батарейок та акумуляторів

ПЕРЕЛІК
пунктів збору використаних батарейок та акумуляторів на території
міста Полтава

з/п	Назва установи	Адреса установи
	2	3
1.	Полтавський міський багатoproфільний ліцей №1 ім І.П. Котляревського	вул. Шевченка,14
2.	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2	вул. Анатолія Кукоби, 10
3.	Полтавська спеціалізована школа I-III ступенів № 3	вул. В'ячеслава Чорновола,4
4.	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4	вул. Шевченка,19
5.	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 5	вул. Соборності,64
6.	Полтавська гімназія №6	вул. Чорновола,3
7.	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №7 ім.Т.Г. Шевченка	вул. Балакіна,2
8.	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 8 ім. Панаса Мирного	вул. Патріарха Мстислава, 66
9.	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №9	вул. Шведська,3
10	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №10 ім. В.Г. Короленка	вул. Пушкіна,20/23
11	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 11	вул.. М.Бірюзова,64
12	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 12	вул. Нариманівська,41
13	Полтавська гімназія № 13	вул. Кучеренка,1/16
14	Полтавська гімназія «Здоров'я» № 14	вул. Пилипа Орлика, 30
15	Полтавська загальноосвітня школа I-II ступенів № 15	вул. Тунельна,16
16	Полтавський НВК № 16	б-р. Щепотьєва,16
17	Полтавська гімназія №17	б-р. Б.Хмельницького,15
18	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №18	вул. Горького,56
19	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 19	вул. Івана Мазепи,8
20	Полтавська загальноосвітня школа № 20 I-III ступенів імені Б.Серги	вул. Анатолія Кукоби,25
21	Полтавська гімназія №21	вул. Сакко,19-а
22	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 22	вул. Низова, 8
23	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 23	вул. Європейська,122
24	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 24	вул. Шведська Могила,12
25	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 25	вул. Шевченка,119

26	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 26	вул. Івана Мазепи,18
27	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 27	вул. Європейська,60
28	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №28	вул. Івана Мазепи,53
29	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №29	вул. Алмазна,1
30	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №30	вул. Курчатова,16/12
31	Полтавська гімназія №31	вул. Г.Сталінграду,5
32	Полтавська гімназія №32	вул. Курчатова, 8/9
33	Полтавська гімназія №33	вул. Г.Сталінграду,20
34	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів№34	б-р М.Конєва, 8
35	Полтавська загальноосвітня школа I-II ступенів №35	вул. Холодноярський майдан,1
36	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 36	вул. Агітаційна,2
37	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 37	б-р. Б.Хмельницького, 20
38	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 38	вул. Пушкіна,74
39	Полтавська спеціальна загальноосвітня школа № 39	вул. Сінна, 30/80
40	Полтавська спеціальна загальноосвітня школа № 40	пров. Космічний,7
41	Полтавська міська рада	вул. Соборності 36

Перелік не є вичерпним, оскільки у ході реалізації Програми можуть долучатися до збору використаних батарейок інші комерційні установи.

Пункти збору долучені до щомісячного графіку руху мобільного пункту прийому відпрацьованих елементів хімічного живлення (батарейок, акумуляторів) у м. Полтаві.

Небезпечні речовини, що містяться в медичних відходах негативно впливають на довкілля та здоров'я людей, оскільки:

- ✓ накопичуються у ґрунті, водних об'єктах у великих концентраціях, що призводить до порушення природної екосистеми;

- ✓ виявляють стійкість порівняно з природними компонентами, негативно на них впливають, навіть у низьких концентраціях (особливо на водну фауну);

- ✓ у контакті з іншими фармацевтичними відходами та речовинами, що переважно є біологічно активними синтетичними сполуками, аналоги яких відсутні у природі, потенційно створюють синергічний та кумулятивний ефект;

- ✓ неконтрольоване потрапляння у навколишнє середовище небезпечних фармацевтичних відходів, у складі яких містяться цитотоксичні препарати, антибіотики, препарати з гормонотропним, психотропним й

наркотичною дією та інші фізіологічно активні речовини негативно впливає на живі організми та може призвести до непрогнозованих наслідків;

✓ сучасні очисні споруди України, що побудовані у 60-х роках ХХ ст. не пристосовані до очистки стічних вод від фармацевтичних відходів та інших речовин, що містяться в медичних відходах. Це призводить до безперешкодного їх потрапляння у природні води;

✓ накопичення залишків фармацевтичних препаратів у питній воді.

Через мобільний приймальний пункт «Екобус» розширюється перелік категорій приймання від населення небезпечних відходів, згідно нижче наведеного переліку, а саме, небезпечні медичні відходи від населення:

- використані шприци, разом з голками, голки;
- пристрої для вливання інфузійних розчинів;
- залишки невикористаних та прострочених медикаментів такі, як таблетки, мазі в тубах, рідина в ампулах, капсули в упаковках, порошків, рідкі форми лікарських засобів рослинного та хімічного походження.

Зібрані використані батарейки до моменту передачі на утилізацію спеціалізованому підприємству зберігаються на складі комунального автотранспортного підприємства КАТП-1628 із захистом від попадання вологи та прямих сонячних променів.

Батарейки та побутові акумулятори повинні передаватися на утилізацію за кордон, тому що в Україні такі підприємства, які б мали матеріально-технічну базу та технологічне обладнання для повної і безпечної утилізації, відсутні. Наприклад, підприємство «Екологічні інвестиції» м. Київ маючи дозвіл від уряду України та Румунії на транскордонне перевезення подібних відходів, батарейки передає на утилізацію на завод Green WEEE в Румунії

Перевезенням зібраних побутових відходів з території міста Полтави займається Полтавське КАТП-1628.

Конкурс на визначення виконавця послуг з поводження з відходами в обласному центрі не проведено, тому споживачі зі значним обсягом утворення відходів під час організації санітарної очистки своїх об'єктів керувались Законом України «Про публічні закупівлі», проводячи тендери.

Полтавське КАТП-1628 приймало участь в процедурі державних закупівель в якості Учасника і ставало переможцем на 2018-2020 роки. Відповідно, саме з ним укладались договори на послуги з поводження з побутовими відходами.

Інші споживачі, в зв'язку з відсутністю альтернативних підприємств у сфері поводження з відходами, на виконання вимог Закону України «Про відходи» укладали договори саме з Полтавським КАТП-1628.

Транспортування (перевезення) побутових відходів здійснюється спеціально обладнаними для цього транспортними засобами - сміттевозами. Середній показник зношеності спеціального автотранспорту для перевезення ТПВ в м. Полтава, який належить Полтавському КАТП-1628, досягає 75% (із 42-х сміттевозів 11 має 100% зносу, ще 11 одиниць мають 97,2% зносу).

Усі утворені в місту Полтаві побутові відходи вивозяться на Полтавське міське звалище, що розташоване на 1,07 км на південний схід від міста Полтава, на 0,75 км на північ від селища Макухівка Полтавського р-ну Полтавської області. Дата початку експлуатації звалища 1953 рік.

На сьогоднішній день тіло звалища має площу 17,4 га, де накопичено близько 15,9 млн. м³ відходів.

За інформацією Полтавського КАТП-1628 по діючих «Нормах утворення твердих побутових відходів для мешканців житлових будинків та об'єктів невиробничої сфери м. Полтава», затверджених Рішенням виконавчого комітету міської ради від 20.02.08 № 50 на Полтавському міському звалищі ТПВ за період з 2015 по 2019 роки фактично заборонено твердих побутових відходів в обсягах:

Рік	2015	2016	2017	2018	2019
Змішані тверді побутові відходи, м ³	681020	737681	758914	730167	690975
Великогабаритні відходи, м ³	-	-	-	-	35626

Крім того, Полтавське міське звалище приймає будівельні, загальноміські та промислові відходи. Так за період з 2015 по 2019 роки було розміщено:

Вид відходів	2015	2016	2017	2018	2019
Загально-міські відходи, в тому числі нічийні					62464
Будівельні відходи промислових підприємств	1842	3221	8097	9428	11746
Промислові відходи 3 класу небезпеки	74	38	21	38	11
Промислові відходи 4 класу небезпеки	34378	30342	35910	31668	28815

Діюче Полтавське міське звалище твердих побутових відходів, хоч і є паспортизованим та контрольованим місцем видалення відходів, експлуатується з дотриманням технологічного процесу захоронення відходів та проведенням моніторингових досліджень його впливу на довкілля, обладнане

системою дегазації, але зважаючи на невідповідність вимогам природоохоронного законодавства (не обладнане протифільтраційним екраном та дренажною системою для збирання та відведення фільтрату), є джерелом інтенсивного забруднення підземних вод підлягає закриттю та рекультивації.

Приймання промислових відходів збільшує навантаження на міське звалище, тому враховуючи довготривалий термін його експлуатації, стоїть нагальне питання будівництва субрегіонального полігону та санації діючого звалища з забезпечення повної рекультивації та дегазації.

Враховуючи вищевикладене, Полтавське міське звалище повинне поступово бути виведене з експлуатації, а увесь потік відходів направлений на новий субрегіональний полігон побутових відходів, який має бути спроектований та побудований в найближчій перспективі.

IV. Мета Програми

Метою Програми є створення умов, що сприятимуть забезпеченню повного збирання, сортування, перевезення, утилізації, знешкодження та захоронення ТПВ і обмеження їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я людей; розширення і модернізації діючих потужностей із збирання, перероблення і утилізації ТПВ; зменшення негативного впливу полігону по захороненню ТПВ на навколишнє середовище.

Завдання Програми:

- забезпечити мінімальне утворення та зменшити кількість захоронення побутових відходів шляхом використання нових сучасних вискоелективних методів їх збирання, перевезення, зберігання, перероблення, сортування і утилізації (у майбутньому на Полтавський субрегіональний сортувально-переробний комплекс, складовими якого будуть новий полігон, компостувальна станція);
- впровадження роздільного збирання ТПВ у місті;
- коригування (внесення змін) Схеми санітарної очистки території міста Полтава, яка затверджена рішенням виконавчого комітету Полтавської міської ради від 05.02.2013 р. № 08;
- оновлення контейнерного господарства, парку спецмашин для вивезення різних видів побутових відходів та вторинної сировини;
- посилення роботи з ОСББ та ЖБК по укладенню договорів з надавачем послуг на вивезення ТПВ;
- заохочення мешканців до сортування шляхом перерахунку плати за вивезення відсортованих та невідсортованих ТПВ;
- сприяння створенню Полтавського субрегіонального полігону твердих побутових відходів на основі співфінансування;
- створення потужностей з оброблення, повторного використання та утилізації ТПВ, в тому числі неліквідних відходів;
- створення робочих місць в галузі оброблення відходів ТПВ;

- організація збирання та перероблення великогабаритних ТПВ, ремонтних відходів.

V. Обґрунтування напрямків розвитку сфери поводження з ТПВ та основних заходів Програми.

Програмою визначаються загальні і спеціальні заходи у сфері поводження з побутовими відходами, які включають:

- удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами, а саме: коригування схеми санітарної очистки міста Полтава, облаштування та капітальний ремонт контейнерних майданчиків;

- створення парку сміттєзбиральної техніки та контейнерного господарства для збирання та вивезення побутових відходів та організації роздільного збору сміття;

- розроблення проекту та проведення робіт з рекультивації Полтавського міського звалища ;

- будівництво Полтавського субрегіонального полігону ТПВ;

- організація роботи сміттесортувального комплексу;

- організація збирання та утилізації небезпечних відходів в складі побутових облаштування та капітальний ремонт контейнерних майданчиків

- організаційно-інформаційне забезпечення.

Розробка (коригування) схеми санітарної очистки території міста

На сьогодні у місті діє «Схема санітарної очистки території міста Полтави» , затверджена рішенням виконавчого комітету Полтавської міської ради від 05.02.2013 № 08, надалі Схема санітарної очистки.

Схема санітарної очистки є програмним документом органів місцевого самоврядування щодо першого етапу поводження з відходами – їх збиранням.

Основною метою Схеми санітарної очистки населеного пункту є розробка системи санітарної очистки та прибирання територій населених місць, яка передбачає раціональне збирання, швидке видалення, надійне знешкодження, економічно доцільну утилізацію побутових відходів. Схема визначає черговість здійснення заходів, обсяги робіт із усіх видів очистки і прибирання, системи і методи збирання, зберігання, видалення, знешкодження, перероблення, утилізації та захоронення відходів, необхідну кількість збиральних машин, механізмів, устаткування й інвентарю, доцільність проектування, будівництва чи реконструкції розширення об'єктів системи санітарної очистки, їх основні параметри і розміщення, орієнтовані капіталовкладення на будівництво і придбання технічних засобів.

Виходячи з наведеного, схема санітарної очистки допоможе у побудові ефективної системи управління відходами у місті.

Чинна Схема санітарної очистки потребує корегування, оскільки в ній не передбачено такого елементу, як роздільний збір ресурсоцінних відходів від

населення у спеціальні контейнери, а також система збору небезпечних компонентів побутових відходів для запобігання їх потраплянню у навколишнє природне середовище.

Оновлення парку смітєвозів

Програмою передбачається поетапне оновлення та забезпечення спецтехнікою за кошти державного і місцевих бюджетів, підприємств та інвестиційних проектів. Вибір оптимальної кількості та марок смітєзбиральної техніки повинен здійснюватись на основі логістичних схем маршрутів руху цієї техніки на рівні органів місцевого самоврядування.

Оновлення контейнерного господарства.

Програмою передбачається поетапне оновлення контейнерів 1,1 м³ для збирання відходів у змішаному стані.

Потреба у контейнерах визначається з урахуванням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 № 145 „Про затвердження державних санітарних норм та правил утримання територій населених місць”, наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 01.08.2011 № 133 „Про затвердження Методики роздільного збирання побутових відходів” та затверджених органами місцевого самоврядування норм накопичення ТПВ на 1 людину в рік й виконаних на їх основі розрахунків обсягів утворення змішаних твердих побутових відходів.

Організація роздільного збирання відходів для вилучення ресурсоцінних компонентів

Роздільне збирання відходів здійснюється з метою зменшення їх кількості, що видалається на полігонах захоронення відходів, одержання вторинної сировини та вилучення ресурсоцінних компонентів, що є у складі відходів, поліпшення екологічного стану довкілля.

За період 2021-2025 роки передбачається здійснити наступні заходи щодо організації роздільного збирання ресурсоцінних компонентів:

- розширення зони роздільного збирання відходів;
- організація роботи мобільних пунктів для збирання небезпечних компонентів побутових відходів;
- придбання сучасних контейнерів для роздільного збирання відходів.

Технологічні схеми роздільного збирання відходів визначаються органами місцевого самоврядування з урахуванням річної норми надання послуг з вивезення відходів, складових, що входять до побутових відходів, потреби у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, органічних добривах, економічних факторів та інших вимог.

Великогабаритні та будівельні відходи збираються окремо в контейнерах (бункерах) місткістю 7 м³ і більше, які розташовуються на спеціальних майданчиках з твердим покриттям.

Небезпечні відходи у складі побутових відходів збираються окремо від інших видів побутових відходів у мобільних пунктах прийому «Екобус». На етапі збирання чи сортування вони відокремлюються і передаються спеціалізованим підприємствам – виконавцями послуг з вивезення побутових відходів, що одержали ліцензії на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами.

Впровадження роздільного збирання відходів включає такі етапи:

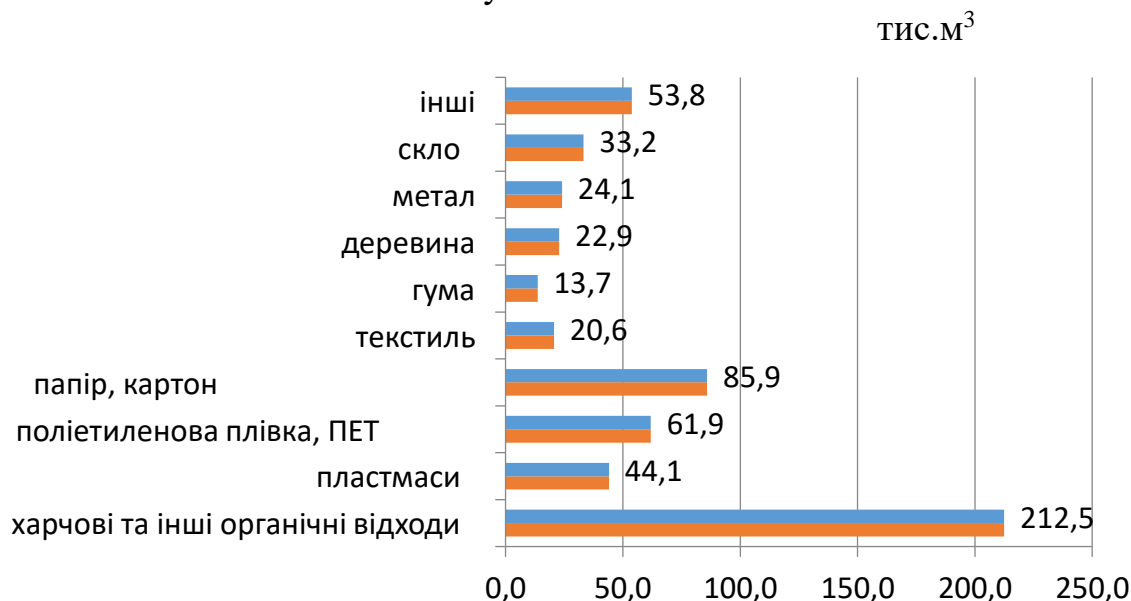
- визначення обсягів надання послуг з вивезення відходів, охоплення всіх споживачів системою збирання і вивезення відходів;
- визначення компонентів, що входять до складу відходів, та проведення розрахунків середньодобового та середньорічного утворення відходів як вторинної сировини у складі твердих побутових відходів;
- визначення споживачів вторинної сировини та/або обґрунтування необхідності будівництва спеціальних установок з перероблення відходів як вторинної сировини;
- визначення вимог споживачів вторинної сировини до якості відходів як вторинної сировини та вартості їх приймання на перероблення;
- вибір технологічної схеми роздільного збирання відходів;
- вибір типів і розрахунок кількості контейнерів для збирання відходів як вторинної сировини, придбання контейнерів;
- вибір раціональної схеми розташування контейнерів та будівництво у разі необхідності контейнерних майданчиків;
- визначення системи та режиму перевезення відходів як вторинної сировини;
- вибір типів і кількості спеціального обладнання транспортних засобів для перевезення відходів як вторинної сировини.

Роздільне збирання відходів здійснюється з метою зменшення їх кількості, що видаляється на полігонах захоронення відходів, одержання вторинної сировини та вилучення ресурсоцінних компонентів, що є у складі відходів, поліпшення екологічного стану довкілля.

Орієнтовний морфологічний склад побутових відходів:

харчові та інші органічні відходи	37,1%
пластмаси	7,7 %
поліетиленова плівка, ПЕТ	10,8 %
папір, картон	15,0 %
Текстиль	3,6 %
Гума	2,4 %
Деревина	4,0 %
Метал	4,2 %
скло	5,8 %
Інші відходи	9,4 %

Надалі наводимо діаграму морфологічного складу побутових відходів від населення міста Полтави в об'ємному еквіваленті.

Обсяг ресурсоцінних компонентів ТПВ від населення міста Полтави (потенціал вторсировини), тис. м³/рік

З діаграми видно, що при збиранні ТПВ від мешканців міста в першу чергу потрібно приділити увагу роздільному збору органічних відходів, скла, паперу, пластику, а також мінералів (як правило будівельних і негабаритних відходів).

За морфологічним складом у процентному відношенні від загального об'єму побутових відходів переважають органічні відходи, мінерали, пластик та скло.

Враховуючи людський фактор, частина ресурсоцінних компонентів попаде в контейнери для побутових відходів у змішаному стані.

Компоненти вторинної сировини, які потрапляють на сміттєзвалище у складі змішаних міських ТПВ є вологими і забрудненими, тому вони відбираються частково, а частково захоронюються разом з іншими компонентами ТПВ, і тому втрачаються, як вторинна сировина, перетворюючись на небезпечні забруднювачі природного середовища, особливо полімери.

В найкоротшій перспективі оптимальною схемою поводження з ТПВ є роздільний збір ресурсоцінних матеріалів, з подальшим їх сортуванням на сміттесортувальному комплексі і утилізацією невідсортованого залишку на сучасному полігоні з перспективою поетапного впровадження новітніх технологій.

На початковому етапі реалізації Програми на контейнерних майданчиках міста за технологічною схемою 3 будуть розміщені контейнери “змішане сміття” сірого кольору, “пластик” жовтого кольору, “скло” зеленого

кольору, “папір” синього кольору з відповідними написами і інструкціями щодо перероблюваної сировини.

До будівництва Полтавського субрегіонального полігону твердих побутових відходів технологічна схема вивезення зазначених вище відходів буде виглядати наступним чином:

- вміст контейнеру “змішане сміття” буде направлятися на існуюче звалище (в перспективі на Полтавський субрегіональний сортувально-переробний комплекс);

- вміст контейнерів “папір”, “пластик”, “скло” окремими спецмашинами для кожного виду відходу направлятиметься на об’єкт спеціального відведення тимчасового зберігання відходів, як вторсировини. З подальшою їх передачею суб’єктам господарювання у сфері управління відходами для подальшого повторного перероблення відходів (пізніше на сміттесортувальну лінію з подальшою передачею їх суб’єктам господарювання у сфері управління відходами).

На початку 2020 року в м. Полтава пластикові відходи, а саме PET та HDPE пляшки окремо збирають в контейнери 1,1м³, вивіз зібраних пластикових відходів виконується великоваговим автомобілем К0-427-32 на шасі МАЗ-5337 (5340 тощо).

До недоліків, враховуючи людський фактор слід віднести:

- приблизно 30% зібраних відходів є неналежного типу для відповідного контейнеру, тобто такі, що не підлягають переробці і додатково необхідно прикладати зусилля для досортування;

- пошкодження замкових пристроїв контейнерів і залишення їх відкритими, що в подальшому дає можливість заповнення їх загальними невідсортованими відходами;

- несанкціонований відбір пластикових пляшок.

Вище наведенні фактори збору пластикових пляшок спричиняють додаткові логістичні витрати та збитки. Тому, для покращення ситуації можливі 2 варіанти:

Перший варіант.

Пропонується змінити відповідний механізм збору пластикових пляшок, а саме:

1. Встановити замість контейнерів об’ємом 1,1 м³ спеціальні контейнери типу «дзвінок» з більшим об’ємом та більшою висотою (щоб зменшити доступність для несанкціонованого відбору вторсировини), з можливістю вивантаження краном-маніпулятором.

Склопластикові контейнери СПК 2,5 типу «дзвінок» для окремого збору ТПВ.

Склопластикові контейнери СПК 2,5 мають такі параметри:
ширина - 1400 мм, висота - 1760 мм,
глибина - 1400 мм,
обсяг - 2,5 м³ (2500 л), вага - 70 кг.

Норма завантаження для одного контейнера СПК-2,5: склобою - 900 кг;
або: відходів пластика - 500 кг, або: паперових відходів - 700 кг.

У стандартному виконанні дно контейнера склопластикове. Отвір для завантаження відходів в контейнер обладнано гумовим клапаном.

2. Придбати кран-маніпулятор з вантажопідйомністю 5т або 7т з високими бортами кузова для очистки склопластикових контейнерів СПК 2,5 та перевезення забраного пластику для повторного сортування та оброблення з послідуною передачею на утилізацію.

Другий варіант:

1. Внести конструктивні зміни до євроконтейнерів 1100 л, які застосовуються для збору ресурсоцінних відходів, які б унеможливили допуск сторонніх осіб до їх вмісту, та закупити спеціальні контейнери для роздільного збору відходів 1,1 л.

2. Покращити логістику їх очистки.

3. Проведення інформаційно-просвітницької компанії для ознайомлення населення з правилами складування використаних пластикових пляшок.

Важливим завданням мінімізації утворення відходів є відмова мешканцями від придбання та використання виробів із пластику: пакетів, контейнерів для продуктів, пластикової тари, одноразової посуду тощо. Не рекомендується використовувати повторно пластикову пляшку та особливо не купувати продукти на базарі у вживаних пластикових пляшках. Як альтернатива, мешканцям не обхідно рекомендувати використовувати багаторазові сумки, паперові пакети для пакування продуктів харчування, паперовий одноразовий посуд тощо. Відмова від споживання їжі та напоїв із пластикової тари дозволять не тільки покращити навколишнє природне середовище, але й здоров'я мешканців.

Враховуючи фінансовий фактор, Програмою передбачено впровадження другого варіанту збирання відходів пластику, так як застосування першого вимагатиме придбання як безпосередньо контейнерів так і дороговартісних самоскидів, обладнаних кран-маніпулятором, що потягне за собою значні додаткові фінансові витрати з міського бюджету.

Екологічний ефект – зменшення потоку відходів на міське звалище (у майбутньому полігон).

Організація роботи комплексу сортувальної лінії

Для зменшення об'ємів захоронення відходів на звалищі (полігоні), збільшення терміну експлуатації полігону, забезпечення відбору та повторного використання ресурсоцінних відходів (деревини, металу, паперу, пластику та скла тощо) Програмою передбачено будівництво ангару та закупка і монтаж двох сортувальних ліній типу МСЛ-1/50, що надасть можливість сортувати відходи круглий рік.

Після сортувальної лінії залишок відходів, що не утилізується, направляється на сміттєзвалище ТПВ для захоронення.

Сортування змішаних побутових відходів дасть можливість їх подальшого вторинного використання та утилізації, продовжить термін експлуатації міського сміттєзвалища ТПВ.

Додаткова інформація щодо необхідної кількості контейнерів, методи, способи та порядок організації збору, оброблення та перероблення вторинної сировини у складі побутових, інші матеріали, які стосуються сфери поводження з відходами викладено у додатку 3 до Програми.

Будівництво сучасного полігону побутових відходів

Субрегіональний комплекс поводження з відходами включає сміттєсортувальну станцію та полігон відходів, що розраховані на обслуговування міста.

Субрегіональний полігон – це частина комплексу поводження з відходами, який експлуатується згідно з будівельними, санітарно-екологічними нормами.

Будівництво сучасного субрегіонального полігону дозволить:

- скоротити площу земельних ділянок, що зайняті під захоронення відходів в населених пунктах;
- організувати збір біогазу та збір фільтрату з товщі полігону;
- запобігти негативному впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення.

На сьогоднішній день виконання робіт з будівництва Полтавського субрегіонального полігону ТПВ потребує залучення значного обсягу інвестиційних коштів.

Система заходів інформаційно-просвітницької кампанії

Одночасно, без активної роботи з населенням не можливо досягнути успіху, тому з метою зміни поведінки громадян, необхідно проводити інформаційно - виховні заходи направлені на підвищення рівня екологічної освіти та культури населення.

Основними напрямками реалізації Програми є проведення заходів з інформування населення щодо проблем поводження з відходами, а саме:

1) заходи в засобах масової інформації:

- розповсюдження тематичних статей в друкованих ЗМІ;
- розміщення інформаційних матеріалів на доступних веб-ресурсах;
- показ тематичних сюжетів по телебаченню.

2) заходи інформування населення за допомогою:

- закладів культури, медичних закладів, органів влади, громадських організацій;

- розміщення тематичних мотиваційних плакатів, соціальної реклами на сіті-лайтах, біл-бордах, інформаційних дошках.

3) заходів в освітніх закладах:

- проведення тематичних конкурсів серед учнів шкіл щодо поводження з ТПВ;

- проведення заходів у школах та дошкільних закладах щодо набуття навичок поводження з побутовими відходами;

- розміщення інформаційних плакатів щодо поводження з відходами тощо.

Метою етапу інформування є ознайомлення громадськості з негативним впливом ТПВ на довкілля та переваги участі в поліпшенні системи поводження з ТПВ.

Етап переконання передбачає формування у мешканців власної позитивної думки про необхідність свідомої участі у заходах, спрямованих на раціональне поводження з відходами. Робота з населенням ведеться за основними стратегічними напрямками:

- підвищення рівня екологічної свідомості населення;

- зміна споживчої поведінки населення;

- переконання споживачів (мешканців) у необхідності укладання договорів на поводження з відходами.

Вирішення проблеми поводження з відходами передбачає розроблення та впровадження відповідних програмних заходів, які повинні забезпечити концентрацію фінансових ресурсів, а також спонукати до збільшення інвестицій у цю сферу.

Завдання та заходи реалізації Програми викладені у додатку 2 до Програми.

VI. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів суб'єктів господарювання, міського бюджету, обласного бюджету, Державного бюджету України та інших коштів, не заборонених чинним законодавством.

Обсяги та джерела фінансування Програми наведені у додатку 1 до Програми.

Фінансове забезпечення виконання Програми визначається рішенням Полтавської міської ради про бюджет на відповідний рік. Рішенням міської ради про затвердження змін до бюджету міста можуть вноситися додаткові заходи до Програми. У разі змін складових фактичної вартості заходів, передбачених цією Програмою, кошти виділяються в установленому законом порядку.

Головний розпорядник бюджетних коштів - Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Полтавської міської ради.

Виконавці Програми несуть повну відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

Головний розпорядник бюджетних коштів отримує бюджетні призначення шляхом затвердження їх рішенням про міський бюджет, а також розподіляє та доводить до одержувачів бюджетних коштів у встановленому порядку обсяги бюджетних асигнувань.

Для організації взаємодії та координації роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, які в установленому порядку залучені до виконання Програми, а також з метою коригування відповідно до наявних фінансових, матеріальних та організаційних можливостей передбачених нею заходів можуть утворюватись робочі групи (тимчасові комісії) за участю представників відповідного органу місцевого самоврядування та громадськості.

VII. Контроль за ходом виконання програми

Загальна координація та контроль за ходом виконання Програми покладені на Управління житлово-комунального господарства виконавчого комітету Полтавської міської ради.

З метою дотримання принципу колегіальності, компетентності та прозорості фінансового забезпечення реалізації Програми, функції щодо здійснення системного моніторингу покладаються на постійну комісію з питань містобудування, архітектури, розвитку міського господарства, транспорту, розвитку підприємницької діяльності, розвитку міста, інвестицій, туризму.

Відповідальні виконавці у процесі виконання Програми забезпечують цільове та ефективне використання коштів протягом усього строку реалізації Програми у межах визначених бюджетних призначень.

VIII. Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть змогу:

- зменшити шкідливий вплив відходів на навколишнє природне середовище;
- покращити стан навколишнього природного середовища, а також санітарне та епідемічне благополуччя населення;
- збільшити обсяги збирання, заготівлі, переробки та утилізації відходів як вторинної сировини;
- зменшити обсяги захоронення відходів шляхом впровадження нових технологій у сфері поводження з відходами, а також будівництва регіональних комплексів поводження з відходами;
- зменшити кількість об'єктів поводження з відходами, що не відповідають вимогам законодавства, вивільнити землі після закриття і звалищ.

IX. Звітність про хід виконання Програми

Відповідальний виконавець Програми - управління житлово-комунального господарства Полтавської міської ради щороку до 1 березня надає узагальнену інформацію про виконання Програми постійній комісії з питань містобудування, архітектури, розвитку міського господарства, транспорту, розвитку підприємницької діяльності, розвитку міста, інвестицій, туризму.

Секретар міської ради

Олександр Шамота

Додаток 1
до Програми поводження з
твердими побутовими відходами
у м. Полтава на 2021-2025 роки

Обсяги та джерела фінансування
Програми поводження з твердими побутовими відходами у м. Полтава на
2021-2025 роки

тис. грн.

Джерела фінансування	Обсяг фінансування	В т.ч. по рокам				
		2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6	7
Міський бюджет	169623,0	49386,0	54220,0	36321,0	336381,0	3315,0
Обласний бюджет	16430,0	13080,0	-	3350,0	-	-
Державний бюджет	25000,0	-	5000,0	10000,0	1000,0	-
Разом	221053,0	62466,01	59220,0	49671,0	46381,06	3315,0

Заступник міського голови
з питань діяльності
виконавчих органів

Олексій ЧЕПУРКО

Додаток 2
до Програми поводження з
твердими побутовими відходами
у м. Полтава на 2021-2025 роки

ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ
Програми поводження з твердими побутовими відходами у місті Полтаві на 2021 - 2025 роки

№ з/п	Завдання та заходи Програми	Термін виконання заходу (роки)	Виконавці	Джерело фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн. (штук)					
					Всього	2021	2022	2023	2024	2025
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Завдання 1: Створення парку сміттезбиральної техніки та контейнерного господарства для збирання та вивезення побутових відходів та організації роздільного збору сміття.										
1	Придбання контейнерів 1,1 м³ для збирання змішаних ТПВ для їх заміни по місту Полтаві	2021-2023	КАТП-1628	Міський бюджет	20100,00 (1500)	8040,00 (600)	8040,00 (600)	4020,00 (300)	-	-
2	Придбання контейнерів 7,0 м³ для збору великогабаритних відходів	2021-2022	КАТП-1628	Міський бюджет	10460,00 (200)	5230,00 (100)	5230,00 (100)	-	-	-

3	Придбання контейнерів 1,1 м³ для роздільного збору відходів	2021-2023	КАТП-1628	Міський бюджет	28770,00 (2100)	9590,00 (700)	9590,00 (700)	9590,00 (700)	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	Придбання смітєвозів з боковим завантаженням ТПВ середньої вантаж-підйомності КО-449-17 (СБМ-301/2) на шасі МАЗ-4371W1/P2, МАЗ-4570W1, 2350МАЗ-4571P2 або еквівалент для обслуговування приватного житлового сектору	2021-2022	КАТП-1628	Міський бюджет	3336,00 (2)	1668,00 (1)	1668,00 (1)			
5	Придбання смітєвозів з заднім завантаженням відходів типу СБМ-304/1 на шасі МАЗ-5340С2 Євро-5, обладнаний поворотним відвалом МДКЗ або еквівалент	2021-2024	КАТП-1628	Міський бюджет	25352,00 (8)	6338,00 (2)	6338,00 (2)	6338,00 (2)	6338,00 (2)	
6	Придбання порталних смітєвозів середньої вантажопідйомності на шасі МАЗ-4371W1/P2, МАЗ-4570W1, МАЗ-4571P2 або еквівалент для перевезення великогабаритних відходів	2021-2022	КАТП-1628	Міський бюджет	4700,00 (2)	2350,00 (1)	2350,00 (1)			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
7	Придбання бульдозера KAMATSU D85EX015R	2022	КАТП-1628	Міський бюджет	13000,00 (1)		13000,00 (1)			
8	Придбання та встановлення автомобільних ваг 60 т для обліку усіх видів відходів, що надходять на полігон	2025	КАТП-1628	Міський бюджет	250,00 (1)					250,00 (1)
Завдання 2: Удосконалення системи поводження з твердими побутовими відходами										
1	Коригування схеми санітарної очистки міста Полтава	2021	КАТП-1628 УЖКГ	Міський бюджет	100,00	100,00				
2	Облаштування та капітальний ремонт контейнерних майданчиків	2021-2025	УЖКГ	Міський бюджет	10000,00	2000,00	2000,00	2000,00	2000,00	2000,00
3	Розробка, погодження, встановлення та постійна актуалізація економічно обґрунтованих тарифів за кожною послугою поводження з побутовими відходами	Постійно	Виконавці послуг, УЖКГ	Не потребує	-	-	-	-	-	-

Завдання 3: Проведення робіт з рекультивації Полтавського міського звалища ТПВ										
1	Розроблення проекту та проведення робіт з рекультивації міського звалища в с. Макухівка	2024	КАТП-1628	Міський бюджет	17000,00				17000,00	
Завдання 4: Будівництво Полтавського субрегіонального полігону ТПВ										
1	Будівництво Полтавського субрегіонального полігону ТПВ	2022-2024	Управління капітального будівництва	МБ-50%, ДБ- 50%	50000,00		10000,00	20000,00	20000,00	
Завдання 5: Організація роботи сміттесортувального комплексу										
1	Придбання сортувальної лінії типу МСЛ-1/50 в комплекті з первинним подрібнювачем типу VB 750D	2021, 2023	КАТП-1628	МБ-50%, ОБ- 50%	13400,00 (2)	6700,00 (1)		6700,00 (1)		
2	Придбання первинного подрібнювача типу VB 750D HAMMEL	2021	КАТП-1628	МБ-50%, ОБ- 50%	8620,00 (1)	8620,00 (1)				

3	Придбання пакувального пресу для вторинної сировини типу ПГМТ-50	2021	КАТП-1628	МБ-50%, ОБ- 50%	840,00 (1)	840,00 (1)				
4	Будівництво ангару під дві сортувальні лінії типу МСЛ-1/50 «під ключ» загальною потужністю 100 тис. тон для міста Полтави	2021	КАТП-1628	МБ-50%, ОБ- 50%	10000,00 (1)	10000,00 (1)				

Завдання 7: Організація збирання та утилізації небезпечних відходів в складі побутових.

1	Видатки на оплату послуг підприємствам (організаціям), що мають відповідну ліцензію на здійснення діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами для забезпечення утилізації небезпечних відходів у складі	Постійно	КАТП-1628	Міський бюджет	3100,00	620,00	620,00	620,00	620,00	620,00

2	Видатки на покриття витрат на плату праці працівникам суб'єкта господарювання, задіяного в організації роботи пересувного пункту приймання від населення, бюджетних установ та організацій небезпечних відходів - робота «Еко- Бусу»	<i>Постійно</i>	КАТП-1628	Міський бюджет	1050,00	175,00	189,00	208,00	228,00	250,00
3	Видатки на покриття поточних витрат на організацію роботи пересувних пунктів приймання небезпечних відходів від населення, бюджетних установ та організацій (придбання паливо-мастильних матеріалів, запасних частин та комплектуючих, технічне обслуговування , поточний ремонт, страхування (в тому числі водіїв).	<i>Постійно</i>	КАТП-1628	Міський бюджет	100,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00

Завдання 8: Організаційно-інформаційне забезпечення										
1	Друкування інформаційних сторінок	Постійно	КАТП-1628	Міський бюджет	125,00	25,00	25,00	25,00	25,00	25,00
2	Розміщення друкованої інформації(біл-борди, сіті-лайти, інформаційні дошки) щодо поводження з ТПВ	Постійно	КАТП-1628	Міський бюджет	500,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
3	Проведення екологічних заходів в закладах освіти на закладах освіти на тематику поводження з	Постійно	КАТП-1628,Управління освіти і науки	Міський бюджет	Не потребує	-	-	-	-	-
4	Проведення просвітницької роботи через засоби масової	Постійно	УЖКГ, КАТП-1628	Міський бюджет	250,00	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00
	ВСЬ ОГО				221053,00	62466,00	59220,00	49671,00	46381,00	3315,00

Заступник міського ГОЛОВИ з питань діяльності виконавчих

Олексій ЧЕПУРКО

Додаток 3
до Програми поводження з
твердими побутовими відходами
у м. Полтава на 2021-2025 роки

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Рекомендації щодо оновлення контейнерного господарства

Практика застосування контейнерів для збирання ТПВ у місті Полтаві (з 2008 року) показала доцільність використання стаціонарних сміттєвих контейнерів місткістю 0,75 м³ й місткістю 1,1 м³ (європейського зразка).

Кількість контейнерів для реалізації Програми розрахована у таблиці 1.

Необхідна кількість контейнерів

Таблиця 1

Місто	Чисельність населення, мешк.	Середній річний обсяг утворення ТПВ від населення міста, м ³	Середньодобовий максимальний обсяг утворення ТПВ з урахуванням коефіцієнта нерівномірності накопичення 1,25 та з урахуванням щоденної очистки контейнерів (365 днів в рік), м ³	Кількість контейнерів, шт. (за умови вивезення відходів 1 раз за добу без вихідних і святкових днів)	
				При V конт.= 0,75 м ³	При V конт.= 1,1 м ³
Загальний об'єм					
По місту	288246	573898	1965	2620	1786
БПЖ	224832	420436	1440	1920	1309
ПЖ	63414	153462	525	700	477
Пластик (контейнери сітки)					
По місту	288246	74607	256	341	233
БПЖ	224832	54657	187	249	170
ПЖ	63414	19950	69	2	3
Папір					
По місту	288246	48581	166	221	151
БПЖ	224832	37839	130	173	118

ПЖ	63414	10742	36	48	33
Органічні відходи					
По місту	288246	151084	517	689	470
БПЖ	224832	121926	417	556	379
ПЖ	63414	29158	100	133	91
Скло					
По місту	288246	95292	326	-	296
БПЖ	224832	63065	216	-	196
ПЖ	63414	32227	110	-	100

За даними КАТП-1628 станом на грудень 2019 року на 574 контейнерних майданчиках у Полтаві розміщено 2088 євроконтейнерів місткістю 1,1 м³ та близько 700 штук звичайних смітєвих баків місткістю 0,6-0,75 м³.

У районах зі складним ландшафтом, де неможливо встановити контейнери, застосовується система вивозу ТПВ, при якій відходи завантажуються мешканцями міста безпосередньо у смітєвоз (стаціонарний контейнер, встановлений на смітєвозі). Ремонтні, великогабаритні відходи складаються насипом на контейнерний майданчик, згідно схеми санітарної очистки м. Полтава.

Сортування та вторсировина

Основними видами вторсировини, що рекомендовано до сортування є:

- скляні вироби;
- пластик та пластмаса;
- паперові та картонні вироби;
- органічні відходи;
- небезпечні компоненти.

Нижче наведено детально, що є вторсировиною у кожній із категорій.

Паперові та картонні вироби - пакування з паперу, картон, паперові торбинки тощо.

Не переробляються, тому і не підлягають сортуванню наступні види відходів - паперові рушники та гігієнічні серветки, паперові вироби, покриті лаком чи фольгою, картонне пакування з під молока та соку, пакування з під будівельних матеріалів, шпалери, дитячі підгузки і забруднені паперові вироби.

Скляні вироби - скляні пляшки з-під води, напоїв, парфумів, віконне скло, тощо.

Органічні відходи - залишки їжі, лушпиння, скошена трава, тирса, кора, листя.

Пластик та пластмаса - ПЕТ пляшки, HDPE пляшки, пакувальні відходи із пластмаси.

Органічні відходи і компостування

Харчові компоненти побутових відходів та органічні (листя, трава) повинні перероблятися шляхом компостування. Також компостування застосовується для не відокремленої маси ТПВ. Кінцевим продуктом компостування є компост, який можна застосовувати в садово-парковому господарстві та сільському господарстві.

Оскільки найбільшою за об'ємом складовою відходів населення міста є органічні відходи, доцільно передбачити їх роздільний збір і перероблення.

Потрапляння органічних відходів на звалища призводить до бактеріологічного забруднення водних джерел, ґрунтів, а також утворення шкідливих газів, які мають неприємний запах і посилюють парниковий ефект, вони одночасно є вибухо і пожежонебезпечними. У випадку стихійного загоряння, в атмосферу потрапляють особливо токсичні речовини – діоксини та фурани.

Проте досвід інших країн свідчить, що органічні відходи можуть бути не лише забруднювачами довкілля, але і джерелами біодобрив та біогазу. Для їх отримання застосовують біологічні методи утилізації таких відходів.

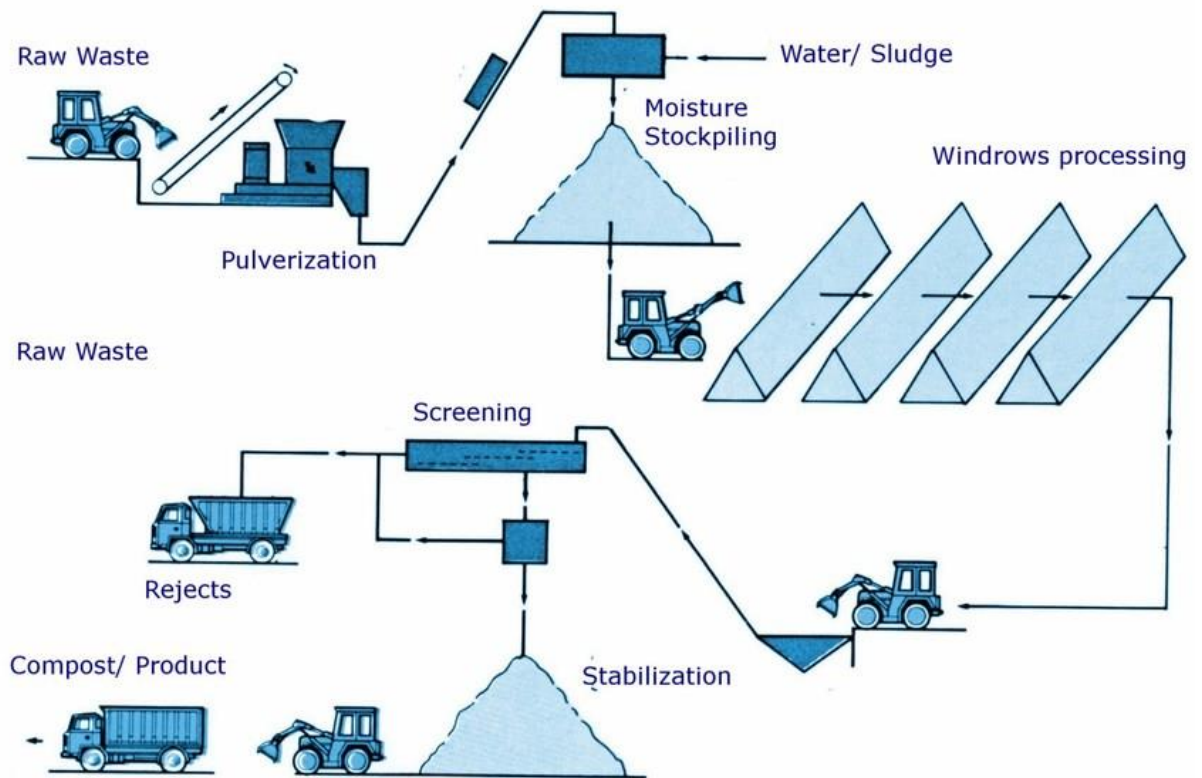
Оскільки менших стартових витрат вимагає відкрите компостування, для м. Полтави пропонуємо саме його. Крім того, такий вид компостування передбачає поступове збільшення потужностей із введенням нових ділянок по мірі розширення охоплення населення послугою з вивозу органічних відходів.

Також пілотну компостувальну станцію можна облаштувати з використанням мобільного обладнання на території Макухівського звалища, території підприємства “Декоративні культури”, що буде найкращим варіантом з точки зору логістики спочатку переробляючи зелені відходи, що вже збираються окремо вантажівками з грейферним навантаженням: садові відходи.

Програмою передбачається замовлення на виконання проекту побудови компостувальної станції та в подальшому її побудову для перероблення (виготовлення компосту) органічних відходів.

З метою зменшення витрат на перевезення опалого листя з міста на звалище до побудови повноцінної компостувальної станції, відповідне листя може складуватись на території вичерпаного глиняного Щемилівського кар'єру, що дасть можливість з часом відновити цю територію через негативні наслідки агресивної урбанізації даної місцевості.

Схема відкритого компостування

Збір та оброблення неліквідних відходів

До неліквідних відходів відносять такі відходи, що не цікавлять суб'єктів підприємницької діяльності з точки зору отримання прибутку від поводження з ними, але на даний час існує на них попит в місцях переробки. З метою зменшення накопичення відходів на полігонах, поводження з неліквідними відходами необхідно залучати додаткові бюджетні кошти (дотації). Оброблення неліквідних відходів не є метою отримання прибутку, тут більше отримується соціально-екологічна користь, створюються робочі місця, створюється зменшення навантаження на звалище (у майбутньому полігон) тощо.

Збір та оброблення неліквідних скляних виробів

До неліквідних скляних виробів відносять:

- скло кінескопів, моніторів;
- медичні ампули;
- скляні чашки з високовольтних опор;
- оптичне скло;
- лампове скло;
- дзеркала;
- триплекс, в т.ч. автомобільне лобове скло;
- скло армоване металевою сіткою;
- тугоплавке медичне скло;
- термічне скло тощо.

Перелік неліквідних скляних виробів не є вичерпним, оскільки постійно з'являються нові типи виробів.

Вищевказані типи скла не можна змішувати разом зі склобоям (пляшки, банки та віконним склом), і здавати на переробку (переплавку).

На території КАТП-1628 або в іншому місці організовується місце для приймання та зберігання відповідних неліквідів скла від населення та юридичних осіб.

З метою вирішення проблеми відсутності можливості утилізації автомобільного скла (лобових/бокових/задніх) та дзеркал в м. Полтава працівники юридичного відділу КАТП-1628 укладають відповідні договори на приймання та утилізацію скла на платній основі з «легальними» автомаїстернями та скло-майстернями, які ведуть діяльність по встановленню автоскла, нарізанню та встановленню дзеркал.

З початком роботи у місті Полтава мобільного пункту прийому «Екобус» по збору від населення небезпечних відходів, в тому числі пропонується здійснювати приймання неліквідного скла від населення, а саме: скло кінескопів, моніторів, медичні ампули, склоблоки, оптичне, лампове скло, дзеркала, триплекс, в т.ч. автомобільне лобове скло, скло армоване металевою сіткою, тугоплавке медичне скло, термічне скло та інше.

Для зберігання зібраного та накопичення неліквідного скла, необхідно придбати металеві ємності з можливістю відкривання нижньої частини для вивантаження у вантажне авто.

Все зібране неліквідне скло, наприклад буде вивозитись до спеціалізованого підприємства у м. Харків на переробку

Металеві ємності для накопичення неліквідного скла

Збір та оброблення неліквідного металобрухту

До неліквідного металобрухту відносять жерстяний метал, а саме:

- жерстяні консервні банки з харчових продуктів;
- жерстяні банки з лакофарбових матеріалів;
- жерстяні флакони від побутової, будівельної хімії тощо.

Жерстяні метали, як відходи, не можна здавати разом з іншим металоломом, тому що жерсть при попаданні в піч для переплавлення згорає повністю. Тому жерсть, як і металеву стружку, потрібно пресувати.

Металеві жерстяні банки можна збирати в контейнерах, наприклад разом з пластиком, тому окремих спеціальних контейнерів для збору жерстяних банок не потрібно встановлювати.

Після пресування жерстяних відходів отримані брекети без проблем можна реалізувати, як металобрухт.

Збір та оброблення пакування Tetra-Pak та горняток

Збирання пакування Tetra-Pak з під соків, вина, молока, горнятка тощо організовується разом з ПЕТ- пляшками у відповідних контейнерах (контейнер “пластик”) , які розміщені по місту, додатково збір впроваджується в навчальних закладах міста та в основних закладах реалізації напоїв (наприклад «Кулиничі»). Відповідне пакування переробляється на Зміївській картонно паперовій фабриці або на картонно-паперовій фабриці Папір-Мал, м.Малин, Житомирська область.

Відповідне пакування окремо відокремлюється від пластику та відправляється на пресування.

Додатково відбір Тетра-Пак та горняток відбувається на сортувальній лінії в процесі її експлуатації.

В подальшому пресовані тюки упаковки Tetra-Pak, горнятка будуть відвантажуватись наприклад, на Зміївську картонно паперову фабрику або на картонно-паперову фабрику Папір-Мал (м. Малин, Житомирська обл.).

Збір та оброблення ремонтних відходів

Загалом усі ремонтні відходи складаються з таких продуктів, як: бетон та залізобетон, цегла, метал, ґрунт, пісок, забруднений глиною, сантехкераміка, дерево, скло, гіпсокартон, пластмаса, асфальтобетон.

Впровадження організації повноцінного процесу перероблення будівельних відходів, а саме подрібнення на дрібну фракцію та використання їх в будівництві вимагає значного фінансування та вивчення попиту на використання подрібненої фракції будівельних відходів. Тому пропонується частково вирішити питання по будівельних відходах, а саме заповнювати ними Щемилівський кар'єр, на околиці міста Полтави.

Згодом можливе вивчення попиту та об'єму на подрібнену фракцію будівельних відходів для необхідності придбання спеціальної подрібненої установки.

Щемилівський кар'єр є результатом стрімкої урбанізації м. Полтави та навколишніх районів і зараз є без господарською територією, яка поступово безконтрольно забруднюється стихійними сміттєзвалищами. Ведення будівництва або іншого господарства тут є недоцільним по причині близького знаходження ґрунтових вод до поверхні.

З метою часткового виправлення результату споживання природних ресурсів, пропонується заповнювати кар'єр будівельними відходами при цьому відбираючи сторонні відходи пластику тощо.

З часом по мірі заповнення кар'єру надалі відповідну територію можна заповнювати для різних напрямків діяльності, наприклад будівництва сонячної електростанції, верхній шар заповнити органічними відходами, що дозволяє відновити ґрунт для ведення садівництва або іншого сільського господарства.

Збір та оброблення відходів пінопласту та спіненого полістиролу

Утилізація пінопласту (полістиролу) необхідна різним підприємствам: будівельним, торговельним, вантажоперевізним, пунктам громадського харчування і т.д.

На перероблення здають такі вироби з пінопласту:

- тепло- і звукоізоляційні матеріали;
- одноразовий термопосуд;
- лотки для яєць;
- матеріал для пакування і транспортування;
- коробка для риби;
- коробки для домашньої і офісної техніки;
- відходи виробництва предметів прикраси інтер'єру, самі предмети після ремонту.

Збір пінопласту, спіненого полістиролу можна проводити через:

- мережу окремих контейнерів для збору пластику в місті;
- встановлення спеціальних контейнерів для збору пінопласту за домовленістю в торговельних мережах по реалізації побутової техніки;
- встановлення контейнерів по збору пінопласту (разом з збором пакування Тетра-Пак та одноразових горняток) в навчальних закладах міста;
- приймання пінопласту від населення через мобільний пункт "Екобус";
- через укладання угод з торговельними мережами на приймання відходів пінопластового пакування, наприклад «Метро»;
- отримання відходів пінопласту після проходження відбору на сортувальній лінії.

Компактор з встановленим шредером

Застосування:

Ущільнення відходів пінопласту (спіненого полістиролу, EPS)

Продуктивність: 50-70 кг / год.

Щільність брикетів: 230-280 кг / куб.м.

Рекомендації по використанню:

12-35 куб.метров відходів в день.

пінопласту.

Компактер по ущільненню

Відповідне обладнання виготовляється наприклад в м.Харків, Україна та в Китаї. Збут продукції наприклад в м.Дніпро.

Збір та оброблення відходів деревини

Щорічно місто утворює велику кількість відходів деревини від зелених насаджень, в тому числі дерева, які ураженні паразитом Омела, післяноворічних ялинок, відходи від старих меблів, віконних рам тощо. Ці відходи вивозяться великовантажним транспортом, вони є об'ємні та займають багато місця в кузові авто. Тому раціонально такі відходи піддавати подрібненню через спеціальну дробарку. Надалі подрібнену деревину можна піддавати компостуванню або використовувати для відсіпки (відновлення) в непрацюючому Щемилівському кар'єрі.

Програмою передбачається придбання обладнання (дробарки) для подрібнення відходів з деревини, двохвальна „Олнова”.

Порядок збору небезпечних відходів.

Небезпечними відходами у складі побутових відходів від населення є:

- елементи хімічного живлення (відпрацьовані батарейки, акумулятори);
- відходи, що містять як складові або забруднювачі ртуть, сполуки ртуті (відпрацьовані люмінесцентні лампи, термометри та прилади, що містять ртуть до 7 А/год);
- небезпечні медичні відходи (одноразові шприци і системи, рукавички, прострочені лікарські препарати).

Основні проблеми, які можуть негативно впливати на процес формування раціональної системи поводження з небезпечними відходами у складі побутових, а саме:

- постійне збільшення обсягів використання побутового електронного та електричного устаткування і батарейок, акумуляторів до 7 А/год;
- недостатня обізнаність населення щодо правильності поводження з небезпечними відходами;
- забруднення хімічними сполуками з небезпечних відходів навколишнього середовища та його компонентів;
- відсутність єдиної системи поводження з небезпечними відходами на основі недостатнього законодавства.

Приймання побутових приладів та елементів, що вміщують ртуть

На момент розробки програми у м. Полтава для забезпечення реалізації поводження з небезпечними відходами від населення у 2019 році за кошти міського бюджету здійснено закупівлю мікроавтобусу, на базі якого влаштовано мобільний пункт прийому «Екобус», який приймає від населення наступні види небезпечних відходів:

- люмінесцентні (ртутні) лампи;
- медичні термометри;
- батарейки та побутові акумулятори до 7 А/год.

Пересувний пункт прийому небезпечних відходів «Екобус».

Рішення щодо використання для збору небезпечних відходів, мобільного пункту прийому «Екобус» обґрунтоване такими чинниками:

- не потребує відведення окремих місць та його спеціального облаштування;
- є більш ефективним від стаціонарних контейнерів, оскільки завдяки своїй мобільності може обслужити значно більші території, а місця його стоянок можуть бути швидко змінені без додаткових затрат;
- краще захищений від випадкового чи зловмисного пошкодження завдяки постійній присутності водія;
- не потребує оформлення значної кількості передбачених українським законодавством дозвільних документів, зокрема паспортів місць розміщення відходів, лімітів та дозволів на розміщення відходів тощо;
- приймання не потребує додаткового транспортного обслуговування, а також значно знижують ризик забруднення довкілля парами ртуті в результаті пошкодження ртутних ламп під час додаткового перевантаження;
- надалі може використовуватись для збору більш широкого спектру небезпечних відходів побутового походження.

Порядок окремого збору медичних відходів побутового походження

До медичних відходів побутового походження відносяться:

- використані шприци, разом з голками,
- пристрої для вливання кровозамінників та інфузійних розчинів;
- піпетки;

- залишки невикористаних та прострочених медикаментів такі, як таблетки, мазі в тубах, рідина в ампулах, капсули в упаковках, порошок, рідкі форми лікарських засобів рослинного та хімічного походження в скляних ємностях (крім наркотичних засобів) тощо.

Відповідно до Програми передбачається збирати медичні відходи категорії А, це:

- використані шприци, разом з голками,
- пристрої для вливання кровозамінників та інфузійних розчинів;
- піпетки.

Небезпечні речовини, що містяться в медичних відходах у складі побутових негативно впливають на довкілля та здоров'я людей, оскільки:

✓ накопичуються у ґрунті, водних об'єктах у великих концентраціях, що призводить до порушення природної екосистеми;

✓ виявляють стійкість порівняно з природними компонентами, негативно на них впливають, навіть у низьких концентраціях (особливо на водну фауну);

✓ призводять до поширення інфекційних та неінфекційних захворювань;

✓ у контакті з іншими фармацевтичними відходами та речовинами, що переважно є біологічно активними синтетичними сполуками, аналоги яких відсутні у природі, потенційно створюють синергічний та кумулятивний ефект;

✓ неконтрольоване потрапляння у навколишнє середовище небезпечних фармацевтичних відходів, у складі яких містяться цитотоксичні препарати, антибіотики, препарати з гормонотропною, психотропною й наркотичною дією та інші фізіологічно активні речовини негативно впливає на живі організми та може призвести до непрогнозованих наслідків;

✓ сучасні очисні споруди України, що побудовані у 60-х роках ХХ ст. не пристосовані до очистки стічних вод від фармацевтичних відходів та інших речовин, що містяться в медичних відходах. Це призводить до безперешкодного їх потрапляння у природні води;

✓ накопичення залишків фармацевтичних препаратів у питній воді.

Через мобільний приймальний пункт «Екобус» передбачається збирати медичні відходи категорії А - епідемічно безпечні медичні відходи;

Система поводження з відходами складається з таких етапів:

- ✓ збирання та сортування відходів;
- ✓ маркування відходів;
- ✓ знезараження (дезінфекція) відходів (тільки в медичних закладах);
- ✓ утилізація відходів (тих, що можуть підлягати утилізації).

При збиранні небезпечних медичних відходів забороняється:

1. Руйнувати, розрізати медичні відходи, у тому числі використані системи для внутрішньовенних інфузій, з метою їх знезараження;
2. Знімати голку зі шприца після його використання;
3. Пересипати (перевантажувати), утрамбовувати неупаковані медичні відходи з однієї ємності в іншу, за винятком аварійних ситуацій;

4. Здійснювати будь-які операції з відходами без рукавичок або необхідних засобів індивідуального захисту і спецодягу;

5. Встановлювати одноразові та багаторазові ємності для збору відходів на відстані менше одного метра від нагрівальних приладів.

Медичні відходи збирають у тверду (що не проколюється) упаковку (контейнери) або в одноразову м'яку (пакети).

Для збирання гострих предметів слід використовувати вологостійкі ємності (контейнери), що не проколюються. Ємність повинна мати кришку, що щільно прилягає та унеможлиблює її безконтрольне розкриття.

Контейнери закриваються кришками. При використанні м'якої упаковки після її заповнення працівник, що відповідає за збір відходів, дотримуючись вимог біологічної безпеки, зав'язує пакет або закриває його, унеможливаючи висипання відходів. Транспортування небезпечних медичних відходів у відкритих ємностях не допускається.

Дезінфекція багаторазових ємностей для збору небезпечних медичних відходів проводиться після кожного використання.

Контейнери для зберігання відходів повинні бути виготовлені з матеріалів, стійких до механічного впливу, мийних та дезінфекційних засобів, закриватися кришками, конструкція яких не повинна допускати їх безконтрольного відкриття.

Залишки невикористаних та прострочених медикаментів такі, як таблетки, мазі в тубах, рідина в ампулах, капсули в упаковках, порошків, рідкі форми лікарських засобів рослинного та хімічного походження, які прийняті від населення через мобільний пункт прийому «Екобус», в подальшому передавати на утилізацію спеціалізованим підприємствам, які мають технологічне відповідне обладнання та дозвільні документи (ліцензію) для повної та безпечної утилізації зазначених відходів.

Вивезення медичних відходів повинне здійснюватися в спеціальних одноразових картонних контейнерах з герметичними кришками.

Порядок приймання медичних відходів від населення в мобільному приймальному пункті «Екобус» наступний:

1. Встановлюються одноразові картонні окремі контейнери по типу медичних відходів;

2. Мешканці самостійно без фізичної допомоги приймальника, але за його вказівкою кладуть, свої відходи у відповідні контейнери;

3. Медичні відходи рідкого стану відокремлюються від скляної тари та виливаються в пластикову герметичну ємність;

4. У кінці робочої зміни приймальник фіксує закриття контейнерів;

5. Одноразові наповнені контейнери з зібраними відходами складаються на місце зберігання, утилізації чи на місце підготовки для утилізації;

6. Приймальник отримує нові одноразові картонні контейнери для наступної зміни;

7. Скляна тара з під рідких відходів медичного походження складаються в окремих контейнер для окремого збору склобою.

З метою уникнення додаткового контакту працівника з медичними відходами та уникнення додаткового ризику можливого травмування працівника передбачається використання саме одноразових паперових (картонних) контейнерів. Після наповнення відповідного контейнера медичними відходами, контейнер відправляється на термічну утилізацію.

Зразок картонного контейнеру для окремого збору медичних відходів. Розмір 760мм x 325мм.

При роботі з відходами забороняється змішування відходів різних класів та груп під час сортування, збирання, зберігання, перевезення і знешкодження, тому передбачається встановлювати окремі контейнери, в яких будуть розміщати:

1. Використані шприци, разом з голками, голки, пристрої для вливання кровозамінників та інфузійних розчинів;
2. Залишки невикористаних та прострочених медикаментів, такі як таблетки, мазі в тубах, рідина в ампулах, капсули в упаковках, порошків,
3. Піпетки; скляні пляшки з рідкими лікарськими засобами рослинного та хімічного походження.

Під час роботи, згідно графіку, мобільного приймального пункту «Екобус» заповненні ємності замінюються новими такого ж типу. Категорично забороняється пересипання/перекладання вище перелічених відходів із однієї ємності в іншу.

Інформаційна підтримка Програми

Інформаційні кампанії покликані привернути увагу громадськості або конкретної цільової аудиторії до проблеми, а також покликані змінити ставлення до проблеми забруднення довкілля відходами від людської діяльності.

Формат кампанії може бути різний, від білбордів та постерів, до інсталяцій у співпраці з бізнесом.

Велику увагу інформаційної компанії, щодо необхідності сортування відходів та їх переробка необхідно зосередити на молоде покоління. Тому передбачається в навчальних закладах міста проводити інформаційно-навчальні лекції, щодо особливості сортування відходів. Для молоді передбачається

організація проведення екскурсій на об'єкти сортування та оброблення відходів.

Необхідно одночасно розпочинати проведення агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношенні поводження з ТПВ та впровадження системи роздільного збирання ТПВ, у тому числі шляхом проведення експериментів в окремих районах населеного пункту.

Основними етапами агітаційної роботи щодо безпечного в санітарно-епідемічному та екологічному відношенні поводження з ТПВ та свідомої участі громадськості у роздільному збиранні ТПВ є: етап інформування; етап переконання; етап нагадування.

Етап інформування

Метою етапу інформування є ознайомлення громадськості з впливом ТПВ на довкілля та перевагами роздільного збирання ТПВ.

Під час цього етапу розробляється PR кампанія. Для цього пропонується залучити активно діючу громадську організацію (ГО), основний напрямок, якої є діяльність в галузі захисту довкілля.

При цьому в місцевих ЗМІ будуть розміщені тематичні сюжети, буде створений тематичний розділ на інтернет-ресурсі Полтавської міської ради або КАТП1628, і сторінка в фейсбук, що матиме карту пунктів приймання вторсировини, довідкову інформацію про роздільний збір тощо. Крім цього потрібно скласти методичні вказівки з роздільного збору. На контейнерах для окремого збору вторсировини або на самих елементах конструкції майданчиків встановлюються або наклеюються інформаційні матеріали про перелік типів та порядок збору вторсировини.

Цей етап повинен охоплювати найбільшу аудиторію.

Етап переконання

Цей етап передбачає формування в аудиторії власної позитивної думки про необхідність свідомої участі в роздільному збиранні ТПВ.

На етапі переконання необхідно створити демонстраційні ділянки, на яких буде проводитися експеримент з роздільного збирання компонентів ТПВ. Слід вести постійне інформування громадян через засоби масової інформації про проведення експерименту і його позитивні сторони.

Полтавському методичному кабінету розробити уроки для школярів

молодших, середніх і старших класів. Розпорядженням управління освіти, зобов'язати проводити таку роз'яснювальну роботу.

Для цього пропонуємо залучити підприємців - власників пунктів приймання вторсировини із пропозицією переобладнання їх в "ЧистоТак! Станції" - місця цивілізованого збору вторсировини, де можна також отримати консультації з роздільного збору. Для цього підприємцям будуть надані інформаційні стенди, а також агітаційні матеріали.

Для підвищення ефективності цього етапу і включення більшої кількості громадян до окремого сортування відходів, пропонується ввести окремий розділ в проект «Бюджет участі» для екологічних проектів пов'язаних з сортуванням і переробленням сміття. Наприклад, фінансування компостерів для шкіл, проведення лекцій, коробок-контейнерів для сортування в школах і т.д. Таким чином громадяни самі проявлятимуть активність, будуть створюватися інфоприводи для ЗМІ, і позитивний досвід можна буде тиражувати для інших мешканців міста.

Також під час масових заходів на відкритому повітрі із залученням ГО, що вестиме інформаційну кампанію встановлювати інформаційний стенд із промоутерами, а також забезпечувати заходи контейнерами для роздільного збору. Завданням промоутерів буде вести інформаційно-просвітницьку роботу з відвідувачами заходів.

Для підготовки промоутерів ГО можуть співпрацювати з іншими організаціями, а також із вчителями шкіл і студентами.

Екскурсії для школярів (7-8 клас) на об'єкти поводження з відходами - сортувальну лінію, сортувальну станцію-пункт приймання, сміттєзвалище в селищі Макухівка.

Етап нагадування

Це найбільш віддалений за часом етапом проведення агітаційної кампанії. Він застосовується вже при сталій системі роздільного збирання ТПВ і ставить своєю метою нагадування громадянам про необхідність його виконання. Ця частина настане після двох-трьох років роботи з поступовою передачею операційної роботи до тематичних управлінь: освіти, молоді і спорту, культури, ЖКГ через написання розпоряджень, зміни до посадових інструкцій і т.д.

Важливим також є розміщення наліпок або тематичних покажчиків на контейнерах або поруч з ними які б пояснювали які саме види відходів повинні бути розміщені в них.

На веб-сайтах Полтавської міської ради і КАТП -1628 має розміщуватися візуальна інструкція, щодо правильного сортування відходів.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) Програми дає можливість зробити детальний аналіз можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Метою СЕО є забезпечення на високому рівні охорони навколишнього природного середовища та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку Програми з метою забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

Цілями СЕО є:

- оцінка наслідків виконання заходів Програми для довкілля та здоров'я населення;
- визначення виправданих альтернатив;
- розробка заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Програми.

Для цього в Звіті СЕО буде проведено:

- характеристику наявного стану довкілля та здоров'я населення;
- аналіз наслідків, які можуть мати місце у разі виконання Програми;
- аналіз наслідків, які можуть мати місце у разі невиконання Програми.

Заступник міського голови
з питань діяльності
виконавчих органів

Олексій ЧЕПУРКО

ПОЛТАВСЬКА МІСЬКА РАДА

(тридцять сьома сесія сьомого скликання)

Р І Ш Е Н Н Я

від 21 жовтня 2020 року

Про затвердження Програми
поводження з твердими
побутовими відходами
у м. Полтава на 2021-2025 роки

З метою координації дій органу місцевої влади, суб'єктів господарювання та активізації населення для забезпечення реалізації загальнодержавної політики поводження з твердими побутовими відходами, що спрямована на підвищення ресурсозбереження, зменшення шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище і здоров'я людей, керуючись Законом України «Про відходи», Законом України «Про охорону навколишнього середовища, Законом України «Про благоустрій населених пунктів», Законом України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», Постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 року № 265 «Про затвердження Програми поводження з твердими побутовими відходами», відповідно до пункту 22 частини 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада вирішила:

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Програму поводження з твердими побутовими відходами у м. Полтава на 2021-2025 роки, додається.
2. Управлінню житлово-комунального господарства Полтавської міської ради щороку до 1 березня надавати узагальнену інформацію про виконання Програми поводження з твердими побутовими відходами у м. Полтава на 2021-2025 роки постійній комісії з питань містобудування,

архітектури, розвитку міського господарства, транспорту, розвитку підприємницької діяльності, розвитку міста, інвестицій, туризму.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію з питань містобудування, архітектури, розвитку міського господарства, транспорту, розвитку підприємницької діяльності, розвитку міста, інвестицій, туризму.

Секретар міської ради

Олександр ШАМОТА